

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 2089/25
30.1.2026. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мина Стојковић, адвокат из Коцељеве, Свилеува, ул.Иве Андрића бр.116, против тужених Јеврејске општине Београд, са седиштем у Београду, ул.Краља Петра бр.71а, чији је пуномоћник Марина Агбаба, адвокат из Београда, ул.Драгослава Ђорђевића Гоше бр.146, ББ и ВВ, обоје са пребивалиштем у ..., чији је заједнички пуномоћник Илија Џаковић, адвокат из Београда, ул.Јурија Гагарина бр.30г, ради утврђења ништавости, одлучујући о жалбама тужиоца изјављеним против решења Вишег суда у Београду П 2004/23 од 16.1.2024. године и решења Вишег суда у Београду П 2004/23 од 27.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 30.1.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Вишег суда у Београду П 2004/23 од 16.1.2024. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење Вишег суда у Београду П 2004/23 од 27.12.2024. године, тако што се тужилац Мирослав Момић **ОБАВЕЗУЈЕ** да накнади трошкове парничног поступка туженој Јеврејској општини Београд у износу од 67.500,00 динара и солидарно туженима ББ и ВВ у износу од 84.375,00 динара све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка одлуке.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду П 2004/23 од 16.1.2024. године одбачена је тужба тужиоца поднета против тужених ради утврђења ништавости споразума о вансудском поравнању закљученог између тужених под бројем ОПУ: 397-2021.

Против наведеног решења тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога.

Решењем Вишег суда у Београду П 2004/23 од 27.12.2024. године, ставом првим изреке, обавезан је тужилац да туженој Јеврејској општини Београд, накнади трошкове парничног поступка у износу од 78.750,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженима ББ и ВВ, обоје из ..., накнади трошкове парничног поступка у износу од 168.750,00 динара.

Против наведеног решења тужилац је благовремено изјавио жалбу, побијајући га у целости, из свих законских разлога.

Испитујући наведена решења у границама законских овлашћења у смислу члана 386 у вези са чланом 402 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да жалба тужиоца изјављена на решење Вишег суда у Београду П 2004/23 од 16.1.2024. године није основана док је жалба изјављена на решење Вишег суда у Београду П 2004/23 од 27.12.2024. године делимично основана.

У поступку доношења побијаних решења нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се наведена решења морала укинути.

Према разлозима побијаног решења П 2004/23 од 16.01.2024. године, споразумом закљученим дана 23.12.2021. године између тужених Јеврејске општине Београд и ББ и ВВ, под бројем ОПУ: 397-2021, овереним пред јавним бележником ..., констатовано је да је туженој Јеврејској општини правноснажним решењем Агенције за реституцију бр.46-000296/2017 од 27.06.2018. године и правноснажним решењем о исправци истог решења од 18.11.2021. године, враћена имовина у згради у ... улици, стан број ..., евиденцијски број 3, површине 39 м2 на првом спрату стамбене зграде број 2, улаз 6/А, улица ..., на к.п.... КО .., уписан у ЛН ... КО .. са обимом удела 1/1 и стан број 8 евиденцијски број 8, површине 30 м2 на мансарди стамбене зграде број 1, улаз 6, ул...., на к.п.... КО ..., уписан у ЛН ... КО ... са обимом удела 1/1, као и грађевинско земљиште – к.п.... КО ..., укупне површине 368 м2 у сразмери са површином наведених станова. Тужени ББ и ВВ обратили су се Јеврејској општини са захтевом да се описана имовина пренесе на њих, применом Закона о отклањању последица одузимањем имовине жртвама Холокауста, с обзиром да је описана имовина одузета од ГГ, те су решењем Р2 236/21 од 29.06.2021. године они оглашени за његове законске наследнике са уделом од 1/2. Чланом 2 наведеног споразума од 23.12.2021. године, описана имовина у ... улици пренета је на ББ и ВВ са уделима од по 1/2 идеалних делова уз сагласност да се стипациони могу укњижити као власници наведене имовине пред надлежном службом за катастар непокретности без даље сагласности уступеоца.

Тужилац тужбени захтев ради утврђења ништавости споразума о вансудском поравнању закљученим између тужених под бројем ОПУ: 397-2021, заснива на тврдњи, да је корисник стана у улици ..., стан број 8 који му је дат на привремено коришћење ради чувања. Агенција за реституцију није узела у обзир чињенице из решења Комисије НОО Стари град Н-25/59, које су морале бити основ за враћање, јер се могло вратити само оно што је одузето и коме је одузето. Решење о враћању одузете имовине Агенције за реституцију донето је на основу уверења о идентификацији РГЗ СКН Стари град од 16.11.2017. године, којим је утврђено постојање стана број 8, а који је изграђен након национализације у оквиру простора који је национализован и који није припадао ГГ, јер га је он отуђио 1958. године трећим лицима, што је видљиво из решења о национализацији. Решења која су представљала правно упориште нападнутим споразумом, донета су прикривањем кључних чињеница, а не грешком која се надовезала и то на штету Републике Србије, то постоји сумња да се не ради о случајности, већ о намерама које представљају противправне, кажњиве радње.

Полазећи од напред наведеног, првостепени суд је имајући у виду да је тужена Јеврејска општина Београд стипалац права својине на основу акта државног органа

Агенције за реституцију, то би у случају усвајања захтева имовина описана у споразуму била враћена у својину туженој Јеврејској општини, а не Републици Србији, како то неосновано указује тужилац. При том, тужилац нема релевантан правни основ за коришћење имовине која је предмет оспореног споразума, сагласно члану 41 став 1 Закона о основама својинскоправних односа, имајући у виду да је тужиоцу стан у ул. ... додељен на привремено коришћење Закључком Већа градске општине Стари град 03 бр.020-3-319/16 од 30.06.2016. године, на основу чега је између тужиоца и ГО Стари град закључен уговор о давању стана на привремено становање, ради чувања дана 04.07.2016. године, којим је изричито одређено да се стан број 8 даје се на привремено становање, ради чувања до коначности и правноснажности решења о реституцији одузете имовине, а најдуже на период од 2 године од дана закључења уговора о привременом становању. У међувремену је донето решење Агенције за реституцију које је коначно и правноснажно, а којим је утврђено право својине, између осталог, и на стану у ком живи тужилац у корист тужене Јеврејске општине Београд. Такође, протекао је рок од 2 године од закључења уговора о давању стана на привремено становање ради чувања, те следи да тужилац у сваком случају након 04.07.2018. године, стан користи без одговарајућег правног основа. Имајући у виду да је актом државног органа Агенције за реституцију стан престао да буде јавна својина и истовремено прешао у својину Јеврејске општине Београд, при чему је у управном поступку, који је претходио доношењу наведеног акта, учествовао и законски заступник Републике Србије, Државно правобранилаштво, као и законски заступник ГО Стари град, Општинско правобранилаштво, то тужилац нема релевантан правни основ да би наставио да користи спорни стан, при чему парнични суд није надлежан да испитује законитост управног акта (решења Агенције за реституцију). Постојање правног интереса тужиоца за подношење тужбе за утврђење је процесна претпоставка о којој суд води рачуна током целог поступка и подразумева постојање вероватности правне користи од тога да се у парничном поступку одлучи о праву и захтевима странке и оствари судска заштита, те како у овом случају евентуално утврђење ништавости оспореног споразума није од утицаја на статус тужиоца, као лица које стан у ... улици користи без правног основа, то је применом одредбе члана 294 став 1 тачка 6 Закона о парничном поступку, а у вези са чланом 194 истог закона, тужба тужиоца одбачена.

Тужилац се у жалби неосновано позива на члан 109 Закона о облигационим односима, према коме на ништавост суд пази по службеној дужности и на њу се може позивати свако заинтересовано лице, као и јавни тужилац и без основа наводи да закон не предвиђа посебан правни интерес. Наведена одредба материјалног права не дерогира одредбе процесног права које се односе на тужбу за утврђење, прописане чланом 194 став 1, 2 и 3 Закона о парничном поступку, према коме тужилац може у тужби да тражи да суд само утврди постојање, односно непостојање неког права или правног односа, повреду права личности или истинитост, односно неистинитост неке исправе и да тужба за утврђење може да се поднесе ако тужилац има правни интерес да суд утврди постојање, односно непостојање неког спорног права или правног односа, пре доспелости захтева за чинидбу из истог односа или истинитост односно неистинитост неке исправе или ако тужилац има неки други правни интерес, а тужба ради утврђивања непостојања чињенице може да се поднесе ако је то предвиђено законом или другим прописом. У смислу наведене одредбе Закона о парничном поступку би требало тумачити појам заинтересованог лица из члана 109 Закона о облигационим односима, под којим се подразумева управо лице које има правни интерес за утврђење ништавости, а не обична заинтересованост у смислу интересовања.

Да би постојао правни интерес тужиоца за утврђење ништавости споразума о вансудском поравнању, закљученог између тужених Јеврејске општине и ВВ и ББ, овереног дана 23.12.2021. године пред јавним бележником ... из Београда, под бр. ОПУ: 397-2021, услов је да то утврђење судском пресудом има реперкусије и да је од утицаја на његова права и обавезе. Наиме, тужилац је стекао државину на стану бр. 8 по основу уговора о давању стана на привремено становање ради чувања, закљученог дана 4.7.2016. године између ГО Стари град као даваоца и овде тужиоца као примаоца, којим су се уговорне стране сагласиле да се тужиоцу на привремено становање ради чувања даје стан бр. 8 на мансарди зграде у ул. ... у ... до коначности и правноснажности решења о реституцији одузете имовине, а најдуже на период од две године од дана закључења уговора о привременом становању. Како је протеком рока дана 4.7.2018. године престало дејство предметног уговора, а дана 14.8.2019. године је и решење о реституцији Агенције за реституцију бр. 46-000296/2017 од 27.6.2018. године постало правноснажно, то више не постоји правни основ за тужиочево државину на стану бр. 8, из ког разлога је и донето коначно решење ГО Стари град, којим је наложено тужиоцу да се исели из предметног стана. Правни интерес је у процесном смислу неопходан услов за деклараторну тужбу, тужбу за утврђење, па самим тим и за правну заштиту у том смислу која се по правилу пружа у случају оваквих тужби, уколико тужилац учини вероватним да је његово право које тужбом утврђује угрожено. Правни интерес да суд утврди постојање, односно непостојање неког права или правног односа за тужиоца постоји онда када се због правне несигурности он у погледу тог права или правног односа осећа угроженим у свом правном положају, а оправдана је потреба да се путем суда та несигурна ситуација разреши. С обзиром да тужилац није уговорна страна у споразуму о вансудском поравнању ОПУ: 397-2021, нити има правни основ за државину на стану бр. 8 у ул. ..., исход поступка за утврђење ништавости спорног споразума не би био ни од каквог утицаја на тужиочево право на државину на предметном стану то је правилно првостепени суд тужбу тужиоца одбацио због недостатка правног интереса.

Нису од утицаја жалбени наводи тужиоца да стан бр. 8 није постојао у време национализације, а да је простор у оквиру кога је направљен национализован од сасвим других лица, те не може бити враћен Јеврејској општини, нити ВВ и ББ а ово стога што је реституција национализоване имовине, предмет управног поступка и по коначности решења донетог у управном поступку, евентуално управног спора, о чему није надлежан да одлучује суд опште надлежности. .

Неосновано се жалбеним наводима тужиоца оспорава законитост наведеног решења П 2004/23 од 16.1.2024. године указивањем да је захваћено битном повредом поступка с обзиром да је првостепени суд требао да позове Републику Србију да узме учешће у парници достављањем тужбе. Наиме, сам институт мешања омогућава учешће у парничном поступку у својству умешача оном лицу које сматра да има правни интерес да једна од странака успе у парници, али се то својство не може наметнути трећем лицу радњама парничних странака, већ изјаву о мешању може дати само оно лице које није странка у поступку и које има правни интерес за мешање и жели да се придружи једној од странака. Наведено следи и из формулације одредбе члана 215 Закона о парничном поступку, којом је прописано и да изјаву о ступању у парницу даје умешач на рочишту или поднеском. Такође, имајући и у виду да је првостепени суд по претходном испитивању тужбе у смислу члана 294 став 1 тачка 6 Закона о парничном поступку правилно утврдио да тужилац нема правни интерес за подношење тужбе из члана 194 истог закона, то није ни било разлога за позивања Републике Србије да се изјасни да ли пристаје да ступи у парницу у својству умешаче на страни тужиоца.

Апелациони суд је имао у виду и све друге наводе жалбе тужиоца којима се побија решење Вишег суда у Београду П 2004/23 од 16.1.2024. године, али их посебно не образлаже на основу овлашћења садржаног у одредби члана 396 став 2 у вези са чланом 402 Закона о парничном поступку с обзиром да не могу довести до повољније одлуке по тужиоца.

С обзиром на изнето применом одредбе члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке овог решења.

Међутим, одлучујући о трошковима парничног поступка решењем П 2004/23 од 27.12.2024. године, првостепени суд није правилно применио материјално право о чему другостепени суд води рачуна по службеној дужности, из ког разлога је исто морало бити преиначено.

Наиме, првостепени суд приликом одмеравања висине трошкова парничног поступка није правилно применио одредбу члана 154 у вези са чланом 3 став 1 Закона о парничном поступку, с обзиром да није одмерио трошкове парничног поступка који припадају туженој Јеврејској општини Београд у границама њеног захтева за накнаду трошкова опредељеног сагласно члану 163 Закона о парничном поступку. Туженој Јеврејској општини Београд, сагласно члану 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката (“Службени гласник РС”, број 43/23), припадају трошкови парничног поступка, у границама постављеног захтева, у износу од укупно 67.500,00 динара и то за састав одговора на тужбу у износу од 45.000,00 динара као и за састав захтева за накнаду трошкова у износу од 22.500,00 динара који је поднет у року од 8 дана од дана пријема решења Вишег суда у Београду П 2004/23 од 16.1.2024. године којим није одлучивано о трошковима поступка а које је донето ван рочишта на ком није приступио пуномоћник тужене.

Туженима ББ и ВВ не могу бити признати трошкови на име састава једног образложеног поднеска који у ствари представља захтев за накнаду трошкова поступка, из разлога што исти нису били неопходни, нити нужни за заштиту права тужених, с обзиром да је пуномоћник тужених приступио на рочиште одржано 20.12.2023. године у смислу члана 294 став 2 Закона о парничном поступку, на коме је могао да истакне захтев за накнаду трошкова парничног поступка. Туженима ББ и ВВ, сагласно члану 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката (“Службени гласник РС”, број 43/23), припадају трошкови парничног поступка у границама постављеног захтева на име састава одговора на тужбу у износу од 56.250,00 динара увећано на име заступања две странке сагласно тарифном броју 17 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката односно у износу од укупно 84.375,00 динара

Из наведених разлога, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке решења.

**Председник већа-судија
Татјана Лемајић, с.р.**

**За тачност отправака
управитељ писарнице**

Јасмина Ђокић